

Karol XII., ko je doznal, kaj je vse Peter učinil v nekoliko letih, sklenil je tudi njega pokoriti, kakor je pokoril Avgusta. Zato se sredi zime napoti na Rusko in maha jo naravnost proti Moskvi. Rusi so pred Švedi vse požigali, tako, da niso mogli nikoli nikjer počivati, in si hrane poiskati. Na poti dobé Karolovi poslanci Mazepa, hetmana kozoškega, ki ni bil rad Rusom podložen. Mislil je, da je prišel čas, da se od Rusije odcepi. Klical je Karola, da dojde z vojsko v Ukrajno med Kozake, in obetal mu je, da bodo vsi Kozaki prijeli za orožje zoper Ruse. Karol posluša njegove svete, in krene v Ukrajno po neprehodnih pustinah, boré se z največimi neugodami vremena, glada in žeje, tako da je na ti poti mnogo tisoč vojakov izgubil. Mazepa je Karola prevaril, Kozaki se niso hoteli združiti s Švedi in so verni ostali Rusom. Karol je bil prisiljen oblegati mesto Pultavo. Njegova vojska je oblegance pripravila v tako silo, da so se meščani hoteli že udati. V tej sili dojde meščanom naenkrat Peter na pomoč. Boj se začne (8. julija leta 1709) in Rusi tako silno pobijejo švedsko vojsko, da se jih je, kakor nekteri velé, od 12.000 Švedov samo 169 rešilo z junaškim Karolom, in ti so morali pobegniti na Turško. Peter je s to zmago zadobil znatno imé v Evropi, in Švedom je vzel: Lifland, Estland in Ingermanland, vse zemlje, ki ležé poleg Baltika. — Karol ni hotel tudi na Turškem mirovati, temveč nagovori turškega sultana Ahmeda, da Rusom napové vojsko. Sultan sluša Karola, in pošlje vélikega svojega vezira Mehmeda s silno vojsko proti Petru. Ko Peter to zvé, udari s svojo vojsko na Karabogdansko, in zavoljo svoje nepazljivosti zamota se v take stiske, da ni vedel nikamor. Tri dni je že trajala bitev brez prenehanja, in te tri dni so Rusi izgubili 40.000 ljudi. Peter začne obupovati, žugala mu je ali junaška smrt, ali pa robstvo, in sam ni vedel, kaj bi učinil. Iz te hude stiske reši ga njegova žena Katarina, ki vélikemu veziru svoje dragocenosti z mnogo denarji pošlje. Zlato in drago kamenje zaslepi Mehmeda, da z Rusi mir stori, Petra z njegovo vojsko izpusti, in tako se je rešil ruski car Peter iz silne nevarnosti.

Od te dôbe je neprenehoma rastla moč ruske države. Peter je bil srečen, in že v svojem življenju je dočakal mnogo krasnih plodov vpeljanih prememb v državnem vladanju. Njemu se mora ruski narod zahvaliti, da je stopil v zvezo z ostalimi evropskimi narodi, da je došel do stopnje dostojne njegovi veličini. Peter je umrl 1723. leta. Za njim je vladala v Rusii njegova žena Katarina, ktera je moč Rusije zveščala, rusko državo razprostranila, in važnost Rusije v Evropi utrdila.

Zabavno berilo.

Kaj je luksus ali potrata?

Hollingshev, ki je živel ob času angleške kraljice Elizabete (ki je umrla 1603. leta) toži o potratu, ki je njega dni čedalje večja prihajala, posebno pa o sledečih treh stvaréh: Prvo, zoper kar se je pritoževal, je bilo, da so Angleži začeli napravljati ognjišča in dimnike, ker poprej se je dim prosto in brez vsake zapreke razprostiral po hišah, in po takem so drva delj časa trpela, pa tudi zdravju je to koristilo. Drugo, kar mu ni bilo po volji, je bilo to, da so po hišah marsikaj poboljšali in posebno to, da so začeli mehke postelje si delati, ko so poprej spali na slami in za zgnavje le imeli okroglo desko (diljo). Mehke blazine, mislili so, da so pripravne le za porodišče. Tretja stvar, nad katero se je mrzil, bila je to, da so lesene

tanjire (tálarje) zamenili s kositrenimi in lesene žlice s kositrenimi in srebrnimi.

Ako je vse to bila potrata (luksus), kaj hočemo dandanes reči, da je luksus? Pa naj zdaj kdo reče, da nismo napredovali!

Indijanske žene — pa naše.

1839. leta je umrl Runšit Sing, kralj lahorski v Indii. Mnogo njegovih žen se je natecalo za veliko čast, da jih ž njim vred sežgó na grmadi (lomači); al le samo štiri žene njegove kneževskega stanú so bile tako srečne, da se jim je to dovolilo. Kakor ta dogodba kaže, se indijanske žene po smrti svojih mož poganjajo za čast, da bi umrle ž njimi vred, Evropejci pa morajo zadovoljni biti, ako žene hočejo, da ž njimi živé. — Prosimo zamere: slovenskih žen nismo menili med temi evropejkami.

Pozdrav.

V jasnem zraku luna plava,
Sije luč na vse strani,
Deleč tjekaj pogledava,
Kamor srce si želí.

Draga luna, luna mila,
Krasno svetiš na moj dom:
Nesi srčna pozdravila
Ljubim vsem prijatelom!

Deleč tam stojiš Ljubljana,
Vse dežele kinč in kras,
Mati otrokom slavnoznana,
Deleč čuj pozdrava glas!

Zrem po morji, zrem po polji,
Sem in tje vrtím očí,
Gledam, — pa mi ni po volji,
Točím solze, srce sklí.

Hrib za hribom se dviguje,
Mrje gledam, čez goró,
Božjo moč mi oznanuje
Vse, kar zre okolj okó.

Srce moje pa ne vživa
Tú veselja čistega,
Tam v Ljubljani sreča biva,
Tam veselje je domá.

Tjekaj nesi luna bleđa,
Vsem prijateljcam pozdrav,
Reci, da Ivanka gleda
Tje iz žalostnih dobav.

Draga mati, ljuba sestra
Vam' pozdrav najbolj veljá;
Vama zmir ostanem zvesta
Do trenutka zadnjega.

Ivanka K.

Dopisi.

Iz Celja. (Prošnja.) Vsi častiti udje čitavnice celjske, kateri svoje prineske za letos in pretekla leta še plačali niso, se vljudno prosijo, da bi dotična plačila podpisnemu odboru poslati blagovolili.

Odbor čitavnice celjske.

Od štajarske Save 26. jul. — V Avstrii je mogoče veliko reči, ki so drugje nemogoče, in zopet je nemogoče marsikaj, kar je drugje mogoče. To smo skušili zopet zadnji čas. Veliko tednov smo pričakovali novih ministrov, in vendar je šlo vse po redu; dokaj časa smo ugibali: ali bo ostala sedanja „sistema“, ali se bomo ravnali po oktobru ali februarji ali po obeh, ali bomo dobili dualizem ali federalizem ali ostane centralizem, ali pride kaj boljšega ali slabšega, kakor je bila Schmerlingova dôba, ktere nikoli pozabili ne bomo, in vendar smo živeli, kakor bi se nič ne bilo zgodilo, samo nekaj bolj radovedni smo časnike pregledovali, in od dne do dne upali, da se bodo prihodnji dnevi na bolje obrnili.

V tej negotovi dôbi, ki nima prilike v drugih parlamentarnih državah, smemo morebiti tudi vprašati: kaj bi se utegnulo spremeniti v naših slovenskih deželicah? Naši beneški Slovenci, poleg naših 50.000 Slovencev na Ogrskem, bodo menda ostali, kakor so bili dozdaj, o narodnih zadevah. Na ogrskem deželnem zboru bodo Slovenci težko imeli kterelega zagovornika, in če ga bodo imeli, bodo Ogri njega komaj toliko poslušali, kakor graški deželni zbor zagovornika štajarskih Slovencev, tedaj dosti malo. Kaj pa mi drugi? Sem ter tje se govori o notranjo-avstrijski dvorni kancelarii in — audaces fortuna juvat! — o slovenskih ministrih; al o